

NatuurHistorische Tijdingen

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV)
Afdeling Roosendaal

Juli 2024 Zomer

Wilde Soorten Weekend op
Lievensberg

Drievoudige vlinderdip
in juni

Wandelen in Oudland
op de
Naad van Brabant

INHOUD

Van de redactie	3
Colofon	4
Voorwoord van de voorzitter	5
Excursies juli - sept	6
Lezingen & praktijkavonden, de eerste van het seizoen	7
Wilde Soorten Weekend 17/18 mei Landgoed Lievensberg	8
Oudland, wandeling 7 april 2024	12
De vlinders van de Gaume, naPinksterkamp KNNV Roosendaal, mei 2024	14
Drievoudige vlinderdip juni 2024	15
Contactgegevens	16

Dagpauwoog, Grote muur, foto's Wim van Vliet

Van de redactie

Een nieuwe regering is beëdigd. De vier regeringspartijen hebben maatregelen ten behoeve van (bescherming van) natuur over het algemeen niet heel hoog in het vaandel staan. Wat e.e.a. gaat betekenen voor de natuur zullen we moeten afwachten. Maar ook deze regering krijgt te maken met bestaande afspraken, wet- en regelgeving. Tegen beter weten in willen vertegenwoordigers van de BBB uitzonderingen op bestaande wet- en regelgeving in de EU voor elkaar boksen.

Verandering is hard nodig, maar dat gaat, zoals meestal het geval is, gepaard met weerstand en vertraging. Mensen zien hun zekerheden afbrokkelen, moeten zaken opgeven zonder dat meteen duidelijk is wat ervoor terugkomt of welk pad ze dan wel kunnen belopen.

Laten we het beste ervan hopen. Wellicht kunnen we e.e.a. zien als groeistuipen, die vroeg of laat grotendeels voorbij zullen zijn. En dan kan Nederland echt vooruit. Het is bekend dat maximale inzet noodzakelijk is om de klimaatdoelen te halen en dat dit véle malen goedkoper zal zijn dan wanneer we niets doen. Overall betere bescherming van natuur- en milieu is dus in ieders belang.

Mensen roeren zich als het gaat om natuur. Steeds meer zien het belang ervan in én de kwetsbaarheid. Werden er eigenlijk ooit eerder zoveel boeken over de natuur geschreven? In de NHT stonden al vele recensies van boeken: veldgidsen, maar ook boeken over onze omgang met natuur, hoe verhouden wij ons tot natuur.

Altijd, maar zeker óók in woelige tijden als deze, ben ik blij met onze vereniging. Een baken van stabiliteit met waarden die door de tijd heen constant zijn gebleven. Vrijwilligers die ervan genieten in de natuur te zijn en met inventarisaties, beheer en wandelingen bijdragen aan het behoud ervan.

Enkele wandelingen staan beschreven in deze NHT (onder meer in Lievensberg tijdens het Wilde Soorten Weekend). Verder kunnen we lezen over oorzaken van de vlinderdip in juni, en welke vlinders er gevonden werden in de Gaume, België. Veel leesplezier met deze NHT.

Annemarie Weldring

Naaktslakken Visdonk 1 juni, foto's A. Weldring

NHT

NHT is het kwartaalblad van KNNV Roosendaal, vereniging voor veldbiologie. Verspreiding van de NHT vindt plaats per e-mail.

Redactie

Annemarie Weldring

Assistentie: Gerrit Groeneweg, Guus Dekkers

Redactieadres

redactie@roosendaal.knnv.nl

Overname van artikelen is alleen toegestaan met toestemming van redactie en auteur.

Omslag

Foto's: Oudland 7 april 24, met klok mee: boompieper, bont zandoogje, dagpauwoog, slootje in bos, ree - Linda van Meer

Kopij

Sturen naar redactieadres tot 3 weken voor verschijningsdatum.

Verschijningsdata: ca. 1 jan. - 1 april - 1 juli - 1 okt. Redactie behoudt zich het recht voor om redactionele aanpassingen te doen.

Advertenties

Johan de Graaf: penningmeester@roosendaal.knnv.nl

Donateurs

U kunt zich aanmelden als donateur bij Johan de Graaf penningmeester@roosendaal.knnv.nl, of uw donatie overmaken op IBAN NL64 INGB 0005 2527 76, t.n.v. KNNV afd. Roosendaal.

Website

www.knnv.nl/roosendaal

Facebook:

- KNNV afdeling Roosendaal
- paddestoelenwerkgroep KNNV Roosendaal
- zoogdierenwerkgroep KNNV Roosendaal
- planten- en mossenwerkgroep KNNV Roosendaal (voor leden)

Contact

KNNV afdeling Roosendaal

Dennescheerderdreef 11, 4707 PK Roosendaal

Bankrekening: NL64 INGB 0005 2527 76

e-mail: info@roosendaal.knnv.nl

Website: www.knnv.nl/roosendaal

Lidmaatschap:

Leden € 23,-, huisgenootleden € 9,-, jeugdleden (12 - 25 jaar)

€ 5,-. Leden en jeugdleden ontvangen het landelijke blad Natura 4 keer per jaar en de NHT. Voor alle info kijkt u op de website.

koffie met

- appelgebak
- warme wafels
- bosvruchtentaart
- warme chocomel met slagroom
- **twist**drank voor de kinderen (zonder kleurstoffen, niet-koolzuurhoudend)

Dennescheerderdreef 11, 4707 PK Roosendaal | 0165 - 54 64 38
info@brasserie-t-huis.nl | www.brasserie-t-huis.nl

Kopij

- Lever de kopij tijdig in bij redactie@roosendaal.knnv.nl
- Grootte foto's ten minste 1 mb

COPYRIGHT foto's

Bij foto's wordt de naam van de fotograaf vermeld. Wanneer een foto niet door de auteur zelf is gemaakt, is schriftelijke toestemming nodig van de fotograaf. Zonder deze toestemming kan een foto niet geplaatst worden.

NHT's op website

De NHT wordt een maand na uitgave op de website geplaatst. Houd hiermee rekening bij het aanleveren van uw kopij. Raadpleeg bij twijfel de coördinator van de desbetreffende werkgroep.

De webversie van de NHT is ontdaan van persoons-informatie.

Baltsend vogeltje, foto Linda van Meer

Vogelkers, foto Linda van Meer

Voorwoord van de voorzitter

Beste leden.

Vakantietijd... en verwondering

Vakantietijd is het moment voor veel gezinnen om eropuit te trekken en de wereld te ontdekken. Voor de één betekent dit naar het buitenland gaan en daar mooie plekken op te zoeken en te genieten van de zon en de omgeving. Voor anderen is het bezoeken van (andere) delen van Nederland "voldoende".

Ikzelf kan van beiden genieten, maar het gebeurt vaker dat we binnen Nederland blijven en daar andere provincies bezoeken. Er zijn dan altijd favorieten. Bos heeft voor mij een grote aantrekkingskracht: de rust en stilte die je daar vindt, even weg van het rumoer van het leven.

Tijdens de wandelingen kom je zoveel mooie dingen tegen je; hoeft alleen maar om je heen te kijken. Een insect hier, een vogel daar, geritsel... Grote afstanden haal ik, zeker in mijn eentje, niet.

Verwondering in de natuur kan leiden tot een diepere waardering en respect voor het milieu en kan je inspireren om je in te zetten voor natuurbehoud. Bovendien kan tijd doorbrengen in de natuur een positief effect hebben op de geestelijke gezondheid en welzijn, door een gevoel van rust en verbondenheid met de wereld om ons heen te bevorderen.

In het algemeen helpt de natuur ons te herinneren aan de grootsheid van het leven en onze plaats daarin, wat zowel nederig als inspirerend kan zijn.

Geniet van de zomer.

Linda van Meer

Het mooiste beeld van de afgelopen vakantie wil ik graag delen. Het is bijna een symbool voor het leven en de mens.

Groeien naar grotere hoogten en ondertussen is er een aantrekkingskracht, maar ook een verwijdering. Versmelten met diegene die je naasten zijn en toch weer elkaar vrijlaten, zonder elkaar uit het oog te verliezen. Samen groeien we door en staan we sterk.

Linda

Foto Linda van Meer

Kom mee wandelen in de mooiste natuurgebieden van Brabant!

De wandelingen duren tot ca. 12.00 uur. Trek aangepaste kleding aan zoals wandelschoenen en regenkleding. Neem eventueel mee: loepje, pen & notitieboekje, verrekijker, veldgids, proviand en drinken. Iedereen gaat mee op eigen risico. Onze wandelingen zijn ook te vinden op Facebook.

Carpoolen is alleen mogelijk als de Lodge als plaats van vertrek wordt vermeld. Startplaats carpoolplek is dan het parkeerterrein bij Brasserie Lodge Visdonk, Rozenvendreef 2, Roosendaal.

Excursie's (voor de meest actuele info zie onze website en/of uw mailbox)

Datum: Zondag 28 juli 2024

Gebied: Dintelse Gorzen

Tijd vertrek vanaf de Lodge: 8.30 uur

Tijd vertrek ter plaatse: 9.15 uur

Verzamelen: Parkeerplaats Dintelse Gorzen aan het eind van de Vlietdijk, Dinteloord

Uw gids: Wim Kortsmid

Meereisbijdrage: € 6,-

Kledingadvies: Evt. lange broek i.v.m. teken

Datum: Zondag 11 augustus 2024

Gebied: Meiduin

Thema: Oude en nieuwe tijden in een voormalige steengroeve

Tijd vertrek vanaf de Lodge: 8.30 uur

Tijd vertrek ter plaatse: 9.00 uur

Verzamelen: Kruising Putseweg x Oude Meerbaan

Uw gids: Guus Dekkers

Meereisbijdrage: € 4,-

Pioniersbegroeiing Meiduin, foto Guus Dekkers

Datum: Zondag 1 september 2024

Gebied: Liesbos

Thema: Een oud bos

Tijd vertrek vanaf de Lodge: n.v.t.

Tijd vertrek ter plaatse: 9.00 uur

Verzamelen: Parkeerplaats Liesbos aan de Torendreef, 4839 AM Breda (zie fig. rechts)

Uw gids: Jeffrey Samuels

Meereisbijdrage: n.v.t.

Kledingadvies: stevige wandelschoenen

Datum: Zondag 22 september 2024

Gebied: De Maatjes/ De Matjens

Thema: Rietland en moerasbos

Tijd vertrek vanaf de Lodge: n.v.t.

Tijd vertrek ter plaatse: 9.00 uur

Verzamelen: Parkeerterrein bij de Visvijver

Hanneke Wiewau, iets ten zuiden van Nieuwmoer (Be.)

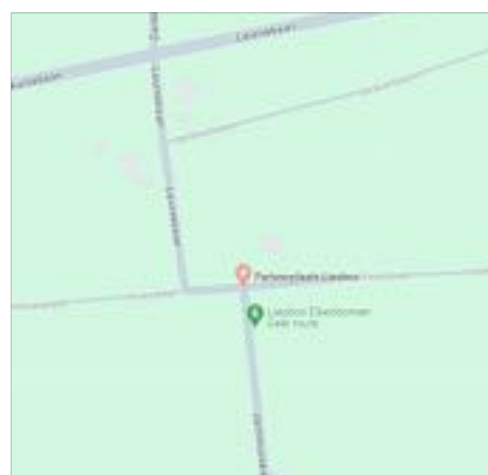
Uw gids: Marike de Haan

Meereisbijdrage: n.v.t.

Kledingadvies: Goede wandelschoenen

Waterplas met vogels, De Matjens, foto Marike de Haan

Verzamelpaats voor wandeling Liesbos

Lezingen en praktijkavonden

Elke twee weken wordt op dinsdagavond een lezing verzorgd in het MEC T-huis Visdonk, tijd van 19.30 - 22.00 uur. De toegang is gratis en iedereen is welkom.

Dinsdag 10 september 2024

Thema: Ecologische Verbindingszones (EVZ)

Spreker: Angelique van Vugt

Angelique is adviseur ecologie bij Waterschap Brabantse Delta.

In de gemeente Roosendaal besteden waterschap Brabantse Delta en de gemeente Roosendaal de nodige aandacht aan het realiseren en onderhouden van de Ecologische Verbindingszones (EVZ's)

In de lezing zal Angelique van Vugt stilstaan bij het belang van de EVZ's en welke maatregelen er genomen worden om de kwaliteit en functionaliteit te garanderen dan wel te verbeteren.

Een EVZ bestaat meestal uit een waterloop (vaak in de vorm van een beek) binnen de Gemeente Roosendaal, de aanliggende oeverzone en uit een aantal zogenaamde stapstenen. Een ecologische verbindingzone is van belang om de verschillende diersoorten de mogelijkheid te bieden om te migreren van het ene naar het andere natuurgebied.

Dinsdag 8 oktober 2024

Thema: Variatie in mossen; kijken en doen

Spreker: Petra van der Wiel

De mossenwerkgroep kijkt al vele jaren naar mossen in West-Brabant, daarbij zijn veel mooie en zeldzame soorten ontdekt, daardoor hebben we West-Brabant op de kaart gezet. Mossen zijn zeer klein en hebben geen vaatbundels of wortels. Zij halen hun vocht en voedingsstoffen via de bladeren binnen. Er zijn verschillende indelingen bij de mossen: bladmossen, levermossen, veenmossen en hauwmosses. De mossenwerkgroep is al sinds half jaren '90 bezig om de mossenrijkdom in kaart te brengen in West-Brabant. Op deze avond laten we daar wat resultaten van zien via een presentatie met foto's en kaarten, maar we gaan ook aan de slag om e.e.a. zelf te bekijken en te ontdekken. Neem een opschrijfboekje, pen of potlood en als je dat hebt een loepje mee om de mossen beter te kunnen bekijken. De avond is bedoeld om een beter idee te geven in de grote variatie aan soorten in mossen.

Gewoon krulmos, foto Petra van der Wiel

Wilde Soorten Weekend 17/18 mei Landgoed Lievensberg

Lievensberg,
foto Guus Dekkers

Lezing Brabantse Wal door Willem de Weert

Op vrijdagavond 17 mei 2024 start het Wilde soortenweekend van de KNNV Roosendaal (tevens onderdeel van de landelijke biodiversiteitsweek). Willem de Weert trapt af met een lezing over de Brabantse Wal, in Brasserie Bozlust te Bergen op Zoom.

Willem is voorzitter van Stichting De Brabantse Wal. De Brabantse Wal maakt deel uit van het Geopark Schelde Delta. Het Geopark heeft recent een subsidie van Unesco binnen weten te slepen voor het uitvoeren van haar educatieve, toeristische en beheeractiviteiten. Naast de Brabantse Wal maken ook Grenspark Kalmthoutse Heide, Markizaatsmeer, Dintelse Gorzen en Beekdal Wouw in West-Brabant deel uit van het Geopark. Behalve het genoemde gedeelte van West-Brabant behoren ook provincie Zeeland en de Vlaamse provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen tot het Geopark. In België loopt het gebied ongeveer tot de gemeenten Gent en Boom. Het park is 5500 km² groot en omvat 63 gemeenten. Het gebied van het Geopark is het estuarium van de rivier de Schelde en is in de wereld uniek.

Willem gaat in zijn lezing in op vooral de West-Brabantse gebieden en vertelt (als vervolg op een eerdere lezing in het MEC T-huis in Visdonk Roosendaal) over de bijzondere geologie van het gebied, verschillende natuurgebieden en geschiedenis. Ook staat hij stil bij de vele verdwenen dorpen in het gebied.

Het bijzondere karakter van de Brabantse Wal wordt gevormd door een hoogteverschil van 20 meter in het gehele gebied lopende van Noord naar Zuid. Het hoogteverschil is op zich niet spectaculair, maar wel de abrupte scheiding tussen zand- en kleilandschap, de verrassende overgang van een gesloten naar een open landschap en de prachtige vergezichten.

Willem weet zijn toehoorders te boeien met zijn kennis over het gebied en met interessante anekdotes over het ontstaan van het park en de vele plannen die er nog zijn voor de toekomst. De lezing is een perfect opstap naar de excursies van de volgende dag in het gebied Lievensberg om de hoek bij Brasserie de Bozlust en onderdeel van de Brabantse Wal.

Jos van den Berg

Vleermuizenexcursie

De vleermuis excursie wordt door Linda van Meer geleid. Er zijn rond de dertien deelnemers. Na een inleidend praatje over vleermuizen lopen we een rondje door het bosgebied van Lievensberg. Met batdetectors.

De brede beukenlanen voorspellen vleermuizen. Maar we zien en horen weinig vleermuizen. Het weer zit niet echt mee, regenachtig!

Wel een vijftal soorten vleermuis, de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Een paar keer kunnen we de vleermuis goed zien vliegen. Altijd bijzonder hoe ze tussen de bomen hun voedsel kunnen vinden.

Bernadet Adriaenssens

Nachtvlinders

Aansluitend op de vleermuizenexcursie komen de deelnemers aan bij een wit gespannen laken. Aan weerskanten staat een tentstok met een zogenaamde lepiled nachtvlinderlamp. Deze lampen, speciaal ontworpen voor het lokken van nachtvlinders bevatten verschillende led-lampjes met een spectrum in blauw, groen en ultraviolet licht. Het is nog maar net donker maar de eerste vlinders laten zich al zien. De meest opvallende is de dennenspanner, een actief beestje dat je ook overdag langs de bosrand kunt zien vliegen, zoekend naar partners.

Plakker, foto Guus Dekkers

De deelnemers verbazen zich over de fraaie kleuren en patronen. Ook de rupsen van de krakeling en de plakker (foto) die we tussen de bladeren ontdekken zijn een lust voor het oog. Het aandeel vlinders waarvan de rupsen van naaldbomen leeft is groot, dennenuil, naaldboomspanner en gerimpelde spanner zijn hier goede voorbeelden van. Een leuke mot is de geogde langsprietmot, een specialist op zilversparren. Een typische heidespecialist is de smalvleugeldwergspanner. Tegen middernacht terug bij het Natuurpodium levert ook de fuik van de nachtvlinder nog een paar fraaie soorten als de appeltak en de witvlekspikkelspanner.

Guus Dekkers

Vogelexcursie

De vogelexcursie is met 10 personen. Bijna allen blijken beginnende vogelaars te zijn. Start is om 8:00 uur; vertrekpunt vanaf Natuurpodium Brabantse Wal/ Natuurpoort Lievensberg. We maken kennis met wat algemene soorten, als merel, winterkoning en vink. Het is een grijze ochtend, dus voornamelijk op basis van de vogelzang kunnen we vogels vinden en op naam brengen. We proberen om o.a. de bonte vliegenvanger te zien.

De route wordt vervolgd richting Zoomland. Hier vooral in het oude bosgedeelte met beukenlanen en veel "spechtengaten" een dankbaar gebied om vogels te zoeken die nestelen in boomholten. De spechten, waarvan we de zwarte specht bij zijn nesthol goed kunnen observeren en hun gedrag waarnemen. Verder boomklevers, boomkruipers, grote bonte specht. En later treffen we nog een koppel middelste bonte specht in de boomtoppen aan.

Vooraf tracht ik om vogelgeluiden van veel voorkomende soorten goed onder de aandacht te brengen. Echter voor beginnende vogelaars is het vaak heel lastig om de geluiden uit elkaar te houden. En dat vergt geduld en oefening.

Na 1,5 uur lopen we haastig terug, omdat de meeste deelnemers doorgaan naar de plantenexcursie. Al met al een zeer geslaagde vogelexcursie met een enthousiaste groep deelnemers.

Jan van den Berg

Planten-en mossenexcursie

Bij de planten- en mossenexcursie zijn 13 deelnemers, met gids Wim van Vliet. Zeker vier mensen volgen de Plantencursus bij IVN Roosendaal, wat goed te merken is aan hun enthousiasme. Van de mossen worden onder meer bestudeerd: gaffeltandmos, fraai haarmos en klauwtjesmos. Maar vooral zoekt men naar bloeiende planten, die in bosbiotoop wat minder dik bezaaid zijn. Toch worden er nog 16 soorten gezien, waaronder salomonszegel en bosandoorn. Kennis opgedaan in de plantencursus wordt aangehaald, want hoe zat het nou ook weer met hauwen en hauwtjes? We zien glanzende ooievaarsbek en groot maagdenpalm: normaal tref je deze soorten niet aan in het bos. Tuinafval dat zich heeft voortgepland. Al met al genoten van de excursie.

Wim van Vliet

Bomenexcursie

Met 11 man staan we stil om te kijken naar de bomen om ons heen. Sommigen hebben 'Amerikaans' in de naam: Amerikaanse eik, Amerikaanse vogelkers en Amerikaans krentenboompje. De Amerikaanse vogelkers bloeit, de inlandse pakweg 3 á 4 weken ervoor. Geeft precies aan dat we bomen, die het bij de huidige klimaatverandering minder doen, niet zomaar moeten vervangen met bomen uit een andere klimaatzone. Tijdstippen van bloei en de aanwezigheid van insecten moeten wel passen. Zoek daarom eerder bomen uit nabije gebieden die beter aangepast zijn aan het 'nieuwe' klimaat.

Opvallend zijn dode berken met gaten in de schors, netjes in rijtjes, van de berkenspintkever. Door 'moeder' kever gemaakt om 'verse' lucht te geven in het 'nestje'. En Amerikaanse eiken, relatief jong, met allemaal putjes gemaakt door de grote bonte specht. Bij de douglas kun je genieten van de heerlijke geur en de prachtige schors. Opvallend hoeveel afgezaagde stompjes bij douglas sterk overgroeid zijn door wondweefsel, met hulp van naburige douglas bomen. Een wonderlijke samenwerking. Een typisch bos waar veel verschillende bomen zijn aangeplant, vaak in groepjes van dezelfde soort. Met opvallend schors en kegels: de sitkaspar, veelvuldig aanwezig als je ze eenmaal herkent. Lievensberg is van de gemeente Bergen op Zoom en biedt daardoor ruimte voor gezinnen, o.a. voor het bouwen van hutten, klimmen in bomen en spelen in het zand. In het gebied is duidelijk te zien dat het ontstaan is als stuifzandgebied met hoogteverschillen zoals in de duinen.

Frans Tijink

Luchtgaten gemaakt door de berkenspintkever

Een gekraagde roodstaart wordt beluisterd en bekeken - foto's Annemarie Weldring

Vervolg Wilde Soorten Weekend 17/18 mei Landgoed Lievensberg

Insectenexcursie, foto's Annemarie Weldring

Insectenexcursie

Tijdens de insectenwandeling om 13:30 uur gaan we met 10 mensen al snel op zoek naar zonnige bospaden. Lievensberg is hiervoor een ideaal gebied. De zon en de temperatuur laten het helaas wat afweten. Wel zien we kevers, vliegen, bladwespen, dag-actieve nachtvlinders zoals de gespikkelde oogspanner (foto) en de gamma-uil en motten zoals de geelbandlangsprietmot, maar geen enkele dagvlinder. Op het snel opwarmende stuifzand zien we één enkele libel rondjagen; vermoedelijk een vroege glazenmaker. Een bijzondere ontdekking is het ingesponnen "nest" van een hele groep larven van een paddenstoelvlieg onder een tonderzwam (foto). Deze vliegen behoren tot de familie van de *Keroplastidae* maar hebben geen Nederlandse naam. Over het hele etmaal, inclusief de nachtvlinders van de avond te voren is er toch nog een registratie van ca 80 soorten kriebelbeestjes, spinnen, miljoenpoten, slakken, en larven, poppen en volwassen insecten.

Guus Dekkers

Nest met larven van een paddenstoelvlieg onder een tonderzwam, foto Guus Dekkers

Gespikkelde oogspanner, foto Guus Dekkers

Wilt u weten welke soorten er nog meer zijn gespot tijdens het WSW? Gaat u naar waarneming.nl: <https://waarneming.nl/locations/22505/observations/?page=7>

Op de parkeerplaats van Staatsbosbeheer aan de Krabbenweg zijn we met een klein groepje van zes personen. We wachten nog heel even, maar er komt niemand meer. Een persoon loopt voor het eerst mee, hij is onlangs lid geworden. De anderen zijn notoire 'meelopers'. De zon bereikt het pad waar wij staan nog niet, het is nog fris.

We staan op *de Naad van Brabant*, vertelt Marike de Haan, waar zandgronden en kleigronden aan elkaar grenzen. We zien een turfvaart aan weerszijden van het pad. Vanaf de 13de eeuw werd turf afgestoken, vervoerd en verkocht, waarna het als brandstof werd gebruikt. Er werd ook zout gewonnen, voorheen was het een getijdegebied. Zoutwinning was een bewerkelijk procedé: turf werd gedroogd, daarna verbrand. De as werd uitgekookt en wat achterbleef was zout. Het gietijzeren kunstwerk met gedicht geeft de hoogte van het land aan voordat er turf werd afgestoken.

Gietijzeren kunstwerk, foto Wim van Vliet

Laantje met veel klimop om de bomen
foto A. Weldring

Nadat de veenlagen verdwenen waren werd het gebied als agrarisch land in gebruik genomen. Het was dus een oud landbouwgebied: 'Oude landen', 'Oudland'. Oudland is deels van Brabants Landschap en deels van Staatsbosbeheer; qua verdeling een beetje een lappendeken. Beide organisaties werken goed samen op het gebied van beheer.

De meesten van ons hebben gehoor gegeven aan de tip om laarzen te dragen, de paden zijn hier en daar erg nat. Al snel lopen we in de zon en voelen wat warmte, die gaandeweg sterker wordt. We bekijken waarom een Brede stekelvaren zo heet: onderaan de bladsteel zitten bruine schubjes met een donkere middennerf, die uitlopen in een soort naaldje. Een prachtige varen die in dit gebied veel voorkomt is Dubbelloof. De varen heeft twee verschillende bladeren, een met sporen een zonder; vandaar de naam Dubbelloof.

Langs het water groeit veel dubbelloof - A. Weldring

Foto Wim van Vliet

Vervolg *Oudland, wandeling 7 april 2024*

We passeren een grasveld met boompjes die zijn aangeplant ter compensatie van de aanleg van de A4. In het natuurgebied lagen ooit twee boerderijen: Padmos en Ekelenburg, Marike wijst ons de plekken aan. Van Padmos is alleen de gracht nog als restant te zien. Op de plaats van Ekelenburg staat een nieuwe boerderij.

Oudland is nogal een uniek gebied. De smalle slotjes in het bos zijn uitgegraven en met het zand zijn de paden iets opgehoogd. Zelfs de hogere paden zijn nu erg drassig.

Smal slotje in het bos, foto Linda van Meer

Vergroot vennetje, foto Annemarie Weldring

We horen een vogeltje zingen: een boompieper. Na een tijdje omhoog turen zien we hem ook. Minutenlang blijven we staan luisteren en kijken naar het vogeltje.

Boompieper, foto Linda van Meer

Wat verderop staat een ree in de wei; onverstoorbaar blijft hij grazen. Marike merkt op dat reeën niet zo goed zien, maar vooral goed ruiken. De wind staat zodanig dat hij ons niet ruikt.

In Oudland heerst rust. Er zijn slechts enkele wandelaars, wonderlijk genoeg voor zo'n bijzonder, mooi gebiedje. We bedanken de gids voor de mooie wandeling. Een heerlijke zondagochtend.

Waarnemingen door auteur genoteerd: dagpauwoog, boomblauwtje, bont zandoogje, witjes (o.a. klein geaderd witje), brede stekelvaren, dubbelloof, sterrekroos op het pad (staat normaal in water), grote muur, sleedoorn (de meesten ver uitgebloeid), kamperfoelie (niet in bloei), vogelkers (inlandse) in bloei, zanglijster (zingt kort met telkens een lange pauze, had hij misschien geen concurrent in de buurt?), grote bonte specht, wilde eenden (twee), boompieper, Cetti's zanger (Cetti was de Italiaan die hem ontdekte), buizerd, ree (twee), kikker, haas, labrynthzwam (spiegeltje eronder toont labrynth), blauwe druifjes.

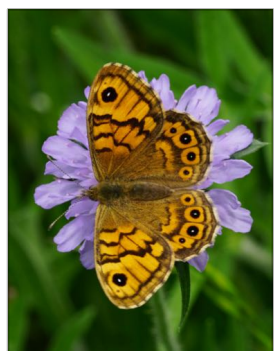
De vlinders van de Gaume, naPinksterkamp KNNV Roosendaal, mei 2024

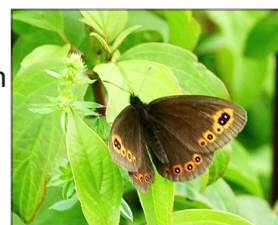
Voorafgaand aan het naPinksterkamp was de vlinderverwachting hoog gespannen. September vorig jaar waren er verrassend veel leuke soorten te zien en een herhaling zou wel erg mooi zijn. We zijn namelijk in de Gaume, een landstreek in Zuid-België in de regenschaduw van de Ardennen en ook wel bekend als de Provence van België. Het gebied is gevarieerd in reliëf met bos op de hellingen en moerassen en weidegebieden in de dalen. Ook zijn er nog een paar kalk hellingen met hun heel specifieke flora en fauna. Zie **Wilde wijt** op de foto rechts.

Het weer is eind mei net iets aan de koude kant en de vlinders laten nog wat op zich wachten. Gelukkig zijn nachtvlinder niet van die watjes en een nachtje met de lamp bij de tent is zondermeer de moeite waard. Zeldzaamheden als **elzenuil** (foto links) en beukentandvlinder maken het voor de kenners meteen interessant. Voor de minder ervaren belangstellenden zijn het vooral de grote pijlstaarten die aandacht trekken en bewondering krijgen. Groot en **klein avondrood** (rechts) met hun bijzondere kleuren krijgen de hoofdprijs. Populieren- en lindepijlstaart volgen direct daarop. Ook voor de liefhebbers van het kleine grut is er wat te beleven. De prachtmuurpalpmot is een heel aardige nieuwe micro.

De eerste dagvlinders laten zich de volgende middag zien. Het is meteen raak met de in Nederland sterk achteruitgaande **argusvlinder** (foto links). Enkele exemplaren vliegen nabij de ruïne van Chateau de Montquentin. Even later in het Franse Othe met natuurgebied la Ramonette zien we een ander bijzonder zandoogje namelijk de **voorjaarserebia** (rechts). Van een afstandje zwart ogend maar donkerbruin met zwarte ogen in een oranje band. Zoiets zien we in Nederland niet. Leuke aanvullingen zijn de aardbeivlinder en het bont dikkopje.

De volgende dag in het bos van Virton moeten we het doen met een atalanta en wat witjes. Echte bosvlinders zijn er zeer schaars. Gelukkig vliegt ook het **boterbloempje**, een dagactief spannertje (foto links). In het bos vinden we overigens wel enkele baltsplaatsen van de **geelbandlangsprietmot** (rechts). Op zondag halen we onze schade weer in op de kalkrijke hellingen van de Gaume, blauwtjes en het groentje worden toegevoegd aan de lijst. Uiteindelijk zien we toch nog 15 soorten dagvlinders en meer dan 90 nachtvlinders en micro's.

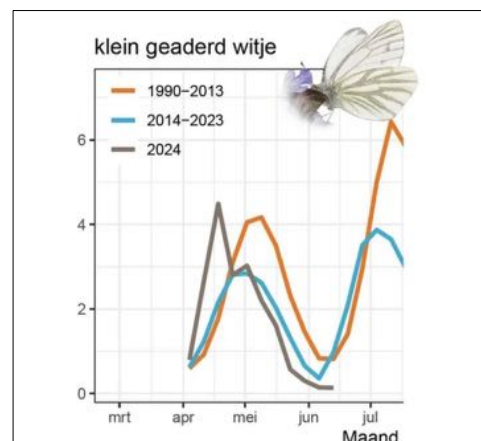
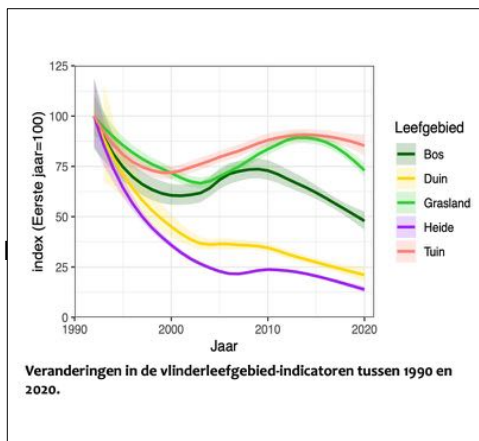
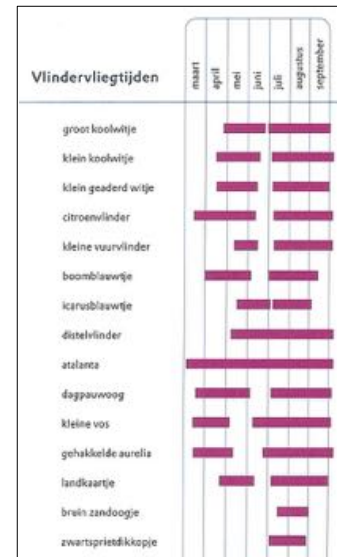
Guus Dekkers

Foto's zijn gemaakt door de auteur

Drievoudige vlinderdip juni 2024

Een aantal weken in juni valt er nooit zo veel te genieten van dagvlinders. Het is de tijd dat veel Nederlandse soorten hun eerste generatie van het jaar hebben afgerond met voorplanting en de eitjes, rupsen en poppen zijn niet opvallend of aantrekkelijk genoeg om de aandacht te vragen van het grote publiek of zelfs van de gemiddelde natuurliefhebber.

Deze vlinderdip wordt onder andere veroorzaakt door een hele andere vlinderdip namelijk het kleine aantal soorten in Nederland. Er zijn niet meer dan 57 soorten over in Nederland en bijna de helft is beperkt tot kleine natuurgebieden, de duinen of Zuid-Limburg. Ondanks het harde werken door de Vlinderstichting is sinds haar oprichting de vlinderstand gehalveerd. Op de heide en in de duinen is zelfs nog maar een kwart terug te vinden. Het agrarisch gebied, het grootste deel van Nederland, is hoegenaamd vlinderloos geworden door achteloos milieubeleid.

En dan is er nog het natte weer van najaar 2023 en het natte en koude voorjaar van 2024. Dat zal voor individuele soorten andere gevolgen hebben, de een kan daar tegen de ander heeft er problemen mee. Wat nu opvalt, is dat de anders opvallende witjes hun verschijnen duidelijk hebben uitgesteld tegenover andere perioden. Bijvoorbeeld het klein geaderd witje, dat laat zich half april bovengemiddeld zien maar lijkt in juni in een zomerslaap te zijn gesukkeld. We zullen geduld moeten hebben, blijkbaar hebben we als natuurliefhebber op geen van de drie vlinderdips enige invloed.

Guus Dekkers

Bron: Vlinderstichting

Wat is en wat doet de KNNV afdeling Roosendaal?

De KNNV Roosendaal, vereniging voor veldbiologie, is opgericht op 28 april 1945. De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een vereniging voor actieve natuurliefhebbers en -beschermers.

Onze doelen

De natuur is alles wat leeft, groeit en bloeit. De KNNV is een vereniging die actief in en met de natuur bezig wil zijn: met natuurbeleving, -studie en -bescherming. Door anderen mee te nemen op onze voortdurende ontdekkingstocht, willen we liefde voor de natuur opwekken en de kennis erover vermeerderen.

Contact KNNV afdeling Roosendaal

Dennescheerderdreef 11, 4707 PK Roosendaal
 Bankrekening: NL64 INGB 0005 2527 76
e-mail: info@roosendaal.knnv.nl
Website: www.knnv.nl/roosendaal

Bestuur

Voorzitter

Linda van Meer
 Tel.
voorzitter@roosendaal.knnv.nl

Secretaris

Vacant
secretaris@roosendaal.knnv.nl

Penningmeester en Ledenadministratie

Johan de Graaf
 Tel.
penningmeester@roosendaal.knnv.nl

Natuurbeschermingssecretaris

Jos van den Berg
 Tel.
nbsecretaris@roosendaal.knnv.nl

Algemeen bestuurslid

Vacant

Excursiecommissie

Geert Engelen
 Tel.
excursiecommissie@roosendaal.knnv.nl

Beheer website

Johan de Graaf
webmaster@roosendaal.knnv.nl

Persberichten

Annette Nelen

Redactie & PR-commissie

Annemarie Weldring
redactie@roosendaal.knnv.nl

FLORON district 18 Noord-Brabant Markiezaat, districtcoördinator

Petra van der Wiel - van den Dool
 Tel.

Contactpersonen werkgroepen

Insectenwerkgroep

Jack Huijps
 Tel.

Beheerwerkgroep

Bernadet Adriaenssens
 Tel.

Mossenwerkgroep

Adrie Gladdines
 Tel.

Amfibieën- en vissenwerkgroep

Bernadet Adriaenssens
 Tel.

Fotowerkgroep

Linda van Meer
 Tel.
fotowerkgroep@roosendaal.knnv.nl

Plantenwerkgroep

Hans Backx en Petra van der Wiel
 Tel. (Hans)

Vogelwerkgroep

Jan van den Berg
vogelwerkgroep@roosendaal.knnv.nl

Paddenstoelenwerkgroep

Marieke de Haan - Zaalberg
Paddenstoelenwerkgroep@roosendaal.knnv.nl

Zoogdierenwerkgroep

zoogdierenwerkgroep@roosendaal.knnv.nl